

Lokaliteterne 17 – 20 hører under Skov 406 – Arealer ved Bisballe og Gl. Almind De rummer overvejende åbne naturtyper samt bevoksninger udlagt som græsningsskov eller urørt skov. Stort set de eneste arealer som ikke er særlig beskyttet natur er marker og pyntegrøntbevoksninger ved Gl. Almind (i afd. 1316 og 1319), som dog også på længere sigt vil overgå til græsning.

I alt findes godt 60 ha med § 3-beskyttede naturtyper fordelt på ca. 21 ha hede, 17 ha eng, 13 ha mose og krat, 9 ha overdrev og 1 ha sø. Hertil kommer 16 ha med vedvarende græs (arealkode SLE), som er under udvikling mod overdrev ved afgræsning uden omlægning og gødskning mm. og 17 ha skovbevokset areal, der er udlagt til kommende græsningsskov (heraf dog 1 ha urørt).

I området løber desuden to af Hald Sø's største tilløb Dollerup Møllebæk og Mostgårdbæk. De rummer begge vigtige gydeområder for den unikke søørredbestand i Hald Sø. Endvidere Bisballe Bæk og flere kildevæld med rent vand og værdifuld fauna.

Den vigtigste naturplejeindsats i planperioden vil være fortsat pleje af enge, heder og overdrev. Det vil primært ske ved græsning, men yderligere rydninger og efterrydning vil også være påkrævet. Desuden etablering af græsningsskov på arealerne ved Gl. Almind.

17. Dollerup Møllebæk/Dollerup Bæk med omgivende arealer

Afd. 1301a, 1302ab, 1303a, 1304acd, 1305abce, 1306a (ENG – 12.7 ha, SLE – 9.7 ha, MOS – 2.6 ha, KRT – 1.9 ha, SØ – 0.7 ha), i alt 27.5 ha

Bækkene ved Dollerup fødes af en lang række vandrige kilder og har fin vandkvalitet og god fysisk variation med frisk strøm over sand-, grus- og stembund. Bækkene rummer de vigtigste gydeområder for den unikke bestand af søørred i Hald Sø og har i øvrigt et rigt smådyrsliv med mange rentvandskrævende arter, heraf flere sjældne. Møllebækkens øverste løb ovenfor Mølledammen har været fuldstændig udnyttet til dambrug. Dammene blev nedlagt i 1985 og vandløbet blev færdigrestaureret i 1987. Mølledammen har to udløb: hhv. Dollerup Møllebæk i det sydøstlige hjørne (via en ca. 3 meter høj opstemning) og Dollerup Bæk i det sydvestlige hjørne. Ved sidstnævnte er der ligeledes nedlagt et dambrug i 1985 og i stedet etableret fiskepassage ved et slynget stryg i 1988. De to bække samles igen og modtager Bisballe Bæk inden udløbet i Hald Sø.

Bækkene omgives af græssede enge og tidligere agre, som er under udvikling mod overdrev. Især i området syd for Mølledammen findes desuden skovbevokset mose. Hele området ligger indenfor habitatområde nr. 35 og rummer habitatnaturtyperne 3150, 3260, 6430, 7220, 7230 og 91E0.

Karsporeplanter Padderok, Dynd- Padderok, Kær-	Engkarse Fladstjerne, Stor Fladstjerne, Sump- Forglemmigej, Eng- Fredløs, Alm. Høgeskæg, Kær- Høgeurt, Håret Kabbeleje, Eng- Kløver, Hvid- Kongepen, Alm. Kællingetand, Sump- Kørvel, Vild Læbeløs, Krybende Milturt, Alm. Milturt, Småbladet Mjødurt, Alm. Mynte, Vand- Mælkebøtte sp.	Skræppe, Dynd- Skræppe, Kruset Skvalderkål Snerre, Burre- Snerre, Kær- Syre, Alm. Tidsel, Kær- Trævekroner Vandarve Vandkarse Vandranunkel, Storbldstr. Vandstjerne sp. Vejbred, Lancet- Vikke, Muse- Ærenpris, Tykbladet Ærenpris, Lancetbladet	Tidligere bl. a. fundet Se Jensen og Warncke 1989 med floralister før og nu, lok. 14/71-5., ref. 169 Bør være i huset!!
Enkimbladede Andemad, Liden Bunke, Mose- Dunhammer, Bredbladet Frytle, Mangelblomstret Hundegræs, Alm. Hvene, Kryb- Siv, Lyse- Star, Næb- Star, Toradet Sødgræs, Manna- Tagrør Vandaks, Kruset	Nellikerod, Eng- Nælde, Stor Pileurt, Japansk Ranunkel, Bidende Ranunkel, Lav Røllike, Alm. Sideskærm Skræppe, Butbladet	Træer og buske Birk, Vorte- El, Rød- Hylde, Alm. Lærk sp. Mirabel Pil, Grå- Pil, Selje- Pil, Øret	
Tokimbladede Anemone, Hvid Bellis Dueurt, Kær- Dueurt, Lodden			

Floraliste for Dollerup Bæk og Dollerup Møllebæk med omgivende enge, SNS 18.05.2006 suppleret med oplysninger fra Viborg Amt.

Fauna: Ved en undersøgelse i 1989-90 er der fundet en fin kildebækfauna med flere rentvandsarter og sjældne arter; i alt 69 arter/artsgrupper. Af disse er vårfluen *Apatania muliebris* rødlistet som sjælden (R). Desuden den sjældne fimreorm *Polycelis felina* og dansemyggen *Heleniella ornaticollis*.

Dollerup Møllebæk er A-målsat (naturvidenskabeligt referenceområde), Dollerup Bæk er B-målsat (gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk). Målsætningerne er opfyldt.

Landarealer:

Naturværdi: 2 **Plejebehov:** 2 i græssede dele (ENG og SLE), 4 i øvrige dele (MOS, KRT, SØ).

Målsætning: Bevaring af eng og sikring af fortsat udvikling mod overdrev ved græsning. Skovbevokset mose lades fortsat urørt.

18. Arealer omkring Bisballe Bæk

Afd. 1307ac, 1308abc (HED – 20.8 ha, SLE – 2.9 ha, ORE – 2.5 ha, ENG – 2.0), i alt 28.3 ha

Stærkt kuperet terræn ved sydenden af Hald Sø med flere dybe erosionsdale. Området er erhvervet af staten i og der er gennemført omfattende rydning af såvel nåletræsplantage som selvsået skov og etableret kvæggræsning for at genskabe et lysåbent hede- og overdrevsområde. Samtidig er det dramatiske landskab synliggjort og der er genskabt udsigt over bakkerne og Hald Sø fra. Området rummer Bisballe Bæk og tre mindre kilder ved Hald Sø i afd. 1307.

Hele området ligger indenfor habitatområde nr. 35 og rummer habitatnaturtyperne 3260, 4030, 5130, 6230 og 7220.

Enkimbladede	Tokimbladede	Milturt, Småbladet	Vandkarse
Sødgræs, Manna-	Dueurt sp.	Mynte, Vand-	Vandstjerne sp.
	Forglemmigej, Eng-	Sideskærm	Ærenpris, Lancetbladet
	Kabbeleje, Eng-	Vandarve	Ærenpris, Tykbladet

Floraliste for Bisballe Bæk og kilder i afd. 1307, opl. fra Viborg Amt 1991.

Fauna: Bisballe Bæk og de tre små kilder i afd. 1307 rummer alle en god kildefauna med bl.a. sjældne arter som vårfluen *Apatania muliebris* (rødlistet som sjælden – R), sommerfuglemyggen *Sycorax silacea* og fimreormen *Polycelis felina*.

Naturværdi: 3 Plejebenhov: 1

Målsætning: Bevaring af åbne naturtyper ved fortsat græsning. Der er desuden behov for efterrydning af opvækst.

19. Moser langs Hald Sø

Afd. 1304bc, 1307b (KRT – 3.0 ha, MOS – 2.1 ha), i alt 5.1 ha

Ved sydenden af Hald Sø falder terrænet ikke så stejlt som f.eks. nedenfor Dollerup Bakker, og der findes derfor et op til 100 meter bredt strøg af fugtige elle- og pilemoser langs søbredden.

Moserne ligger indenfor habitatområde nr. 35 og rummer habitatnaturtyperne 7220 og 91E0.

Naturværdi: 2 Plejebenhov: 4

Målsætning: Bevaring af moser; der bør være opmærksomhed på den invasive *Rubus*-art Laksebær, som breder sig ud i området fra private haver.

20. Arealer ved Gl. Almind og Mostgård Dal

Afd. 1315abcde, 1316abcefh, 1317abcdefh, 1318abg (EG – 8.4 ha, ORE – 6.6 ha, SLE – 3.5 ha, MOS – 2.9 ha, ENG – 2.2 ha, EL – 0.2 ha, KRT – 0.4 ha, diverse nåletræ – 8.2 ha), i alt 32.4 ha

To større dele af arealerne ved Gl. Almind på hhv. ca. 10 og 16 hektar er udlagt som græsningsskov og 1 hektar ældre egeskov er udlagt som urørt.

Desuden findes græsset eng og ugræsset mose under tilgroning i Mostgård Dal og et lille overdrev langs den gamle hærvej i afd. 1317b.

Mostgård Bæk har på distriktets strækning fine fysiske forhold med godt fald og sand, grus og sten i bunden. Bækken er et vigtigt gydeområde for sørrederne i Hald Sø. Ved nordvestenden af engen i afd. 1315b har der indtil 1988 ligget et dambrug, efter hvis nedlæggelse bækken er blevet genslynget, om end på noget bombastisk vis. Området ligger delvis indenfor habitatområde nr. 35 og rummer habitatnaturtyperne 3260, 6230, 6430, 7220, 9190 og 91E0.

Karsporeplanter	Star, Grå	Kohvede, Alm.	Torskemund, Alm.
Padderok, Dynd-	Star, Næb-	Kragefod	Trævlekrone
Padderok, Kær-	Svingel, Rød-	Kællingetand, Sump-	Tyttebær
	Sødgræs, Høj	Kørvel, Vild	Vandkarse
Enkimbladede	Sødgræs sp.	Mjødurt, Alm.	Vandranunkel sp.
Andemad, Liden		Mynte, Vand-	Vandstjerne sp.
Bunke, Bølget	Tokimbladede	Mælkebøtte sp.	Vikke, Muse-
Bunke, Mose-	Angelik, Skov-	Nellikerod, Eng-	Vinterkarse sp.
Dunhammer, Bredbladet	Baldrian, Hyldebladet	Nælde, Stor	Ærenpris, Glat
Fløjlgræs	Blåmunke	Ranunkel, Bidende	Ærenpris, Tveskægget
Gulaks, Vellugtende	Brunrod, Knoldet	Ranunkel, Kær-	Ærenpris, Tykbladet
Hundegræs, Alm.	Dueurt, Lodden	Ranunkel, Lav	
Hvene, Kryb-	Engkarse	Sideskærm	Træer og buske
Kæruld, Tue-	Fladstjerne, Sump-	Skræppe, Kruset	Brombær
Rapgræs, Alm.	Forglemmigej, Sump-	Snerre, Burre-	Eg, Stilk-
Rapgræs, Eng-	Gederams	Snerre, Kær-	Eg, Vinter-
Rapgræs, Smalbladet	Hanekro sp.	Snerre, Sump-	Ene
Rævehale, Knæbøjjet	Hedelyng	Syre, Alm.	Gedeblad, Alm.
Siv, Lyse-	Hønsetarm, Alm.	Tidsel, Ager-	Hindbær
Star, Alm.	Kabbeleje, Eng-	Tidsel, Kær-	

Floraliste for Mostgård Bæk, eng og mose i Mostgård Dal (1315ab) og for overdrev ved den gamle hærvej (1317b) baseret på ældre oplysninger (før 1986) fra P. Wind, Oversigt over Botaniske Lokalteter, 8, Viborg Amt, Miljøministeriet 1991.

Fauna: Ved en undersøgelse i 1989-90 er der fundet en rig smådyrsfauna med 16 rentvandsarter og flere sjældne arter; i alt 97 arter/artsgrupper. Af disse er vårfluen *Apatania muliebris* rødlistet som sjælden (R). Desuden den sjældne fimreorm *Polycelis felina*, som lever i rene og kølige kildebække.

Mostgård Bæk er nedstrøms hovedvej A13 A-målsat, dvs. som naturvidenskabeligt referenceområde. Målsætningen er opfyldt på distriktets strækning.

Landarealer:

Naturværdi: 2 i mose, overdrev og løvskov, 3 på eng og øvrige græsarealer, 4 i nåleskov **Plejebehov:** 2

Målsætning: Etablering af græsning på arealer udlagt som græsningsskov. Engen i 1315b græsses fortsat, mosen i 1315a holdes lysåben ved rydning efter behov.

